

REDACȚIA

Arad, Str. Auloh (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 250; pe 1 lună fl. 1.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Str. Auloh (Adam)

INSERȚIUNILE:

de 1 fir garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 80 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Astfel abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

CEHII.

Și prin formele esteriore, în care a apărut manifestul „Cătră poporul ceh”, semnalat în depeșă din numărul nostru de Măști, au vrut, se vede, deputații cehi în Reichsrath și în dietele Boemiei, Morăviei și Sileșiei, să-i pună în relief importanța: foile cehice l-au tipărit pe întreg largul paginii, ear' celorlalte ziare din monarhie încă a fost trimis de cu vreme, așa încât a putut apărea în ele în aceeași zi, adică Duminecă trecută.

„N. Fr. Presse” și „Pester Lloyd” îl aduc per extensum.

Afară de pasagele cuprinse în telegramă, credem cu cale a mai reproduce din manifest următoarele enunțări. Indată la început deputații spun:

„Stările de drept public din acest complex de state cer în mod imperativ o regulare ho'artă, ca descompunerea ce tot înaintează, să nu se facă în statornică... .

Lupta pe care o duce poporul ceh:

„nu s'a sfișit prin introducerea limbii cehice în oficiile de stat din Boemia și Moravia, precum și prin lărgirea îndreptăririi lui în Silezia... . Limba noastră ar putea avea pretensiunea de precădere în aceste țeri... dar' poporul ceh nu vrea nici decum precădere; ei numai egala dar' deplină îndreptărire a limbii sale cu limba nemțească... .

„Căci libertatea statului și a cetățenilor, unde egala îndreptărire a lor este deplin asigurată și respectată... .

Trecând apoi la chestiile despre starea „afară de parlament” manifestul spune:

„Întreaga activitate a parlamentului din Viena a devenit fără nici un folos; astfel din nou a fost produsă dovada, că actuala constituție nu numai că este incapabilă a ține seamă de împrejurările deosebite ale individualităților istorice politice ale singuraticelor regate și țeri din acest complex de state, ci că ea calcă în picioare dreptul singuraticelor popoare și stavilește în măsură mare desvoltarea lor... .

„Așa dar' acest stat, menit de soarte a fi la rescrucea Apusului și Orientului, scutul tare și ocrotitorul drept al popoarelor sale, — acest stat, despre care Palatky a zis, că ar trebui să fie inventat, dacă înainte de secolii necesitatea istorică nu l'ar fi creat, e adus în destrăbălare și slăbiciune numai de aceea, fiind că n'au voit să lase pe ceilalți să ocupe și ei un loc, unde lu aceste soarele dreptului și al dreptății... .

Ajungând a vorbi de postulatele principale ale poporului ceh, reprezentanții lui zic, că „singura condiție pentru slăbirea, domolirea luptelor naționale” — o ved — „în lărgirea competenței Dietei regatului boem, în autonomisarea administrației de stat în țerile cehice... .

La sfișit deputații cehi provoacă toate stratele națiunii a se uni într'o

falangă nesguduibilă, „convinși fiind că trebuie să învingem față de orice fel de pedeci“.

Lumea politică din Austria nu se aștepta de loc la vre-un manifest din partea deputaților cehi, ba nici nu se bănuia despre trebuința unor asemenea enunțări, din contră mai curând se credea, că partidele opoziționale nemțești, stabilindu-și program comun, ele vor scoate un manifest „cătră poporul german”, pentru a restabili „solidaritatea de garanță reciprocă”, precum era până în luna Septemvrie anului curent.

Că ce ar fi putut îndemna pe deputații cehi la această pășire neașteptată, găsim oare care explicație în comentariul, ce îi face manifestului „Nár. Listy”, începând astfel:

„Cu mulțumită sinceră salutăm apelul deputației noastre cătră poporul ceh. Era timp potrivit, a împraștia printr'un cuvânt al adevărului cinstit negura îndoielilor, neîncrederii și bănuelilor, ce se ridică din văile reci ale pesimismului... .

Nu ne vine a crede, că aceasta ar fi adevărul sau cel mai puternic imbold, pentru deputații cehi de a face asemenea enunțări, ci mai bine am presupune, că motivul de căpetenie, ba poate singur este deschiderea în luna viitoare a dietei din Boemia și pregătirile ce sunt planuite a începe cât de curând în vederea unei acțiuni pentru un compromis între Cehi și Nemți.

Tonul manifestului, la drept vorbind, nu este tocmai așa ales în cât să atragă pe Nemți să reintre în dieta Boemiei pe care o părăsira în sesiunea precedentă, adică în Februarie—a anului trecut, din cauză—că Cehii și marii proprietari conservațivi — federaliști aduseră, discutară și primiseră adresa dietei cătră Coroană, cerând încoronarea M. Sale ca rege al Boemiei. Azi mâne vom vedea ce primire i-au făcut manifestului partidele și ziarele germane și d'acolo vom putea concluda la prospectele planuitului compromis.

Cât despre foile maghiare, ele earăși reoglindează fiorile ce-i apucă pe heghemenii noștri ori de câte ori aud că dincolo slăbește ori se clatină heghemonia, care-i spriginea până azi.

Cât de gravă trebuie să fie situația în culisele nepătrunse ale ambelor „ex-lex”-uri dovedesc pe lângă ruptura aproape definitivă a pertractărilor din Budapesta și următoarele rinduri ce se scriu din Viena lui „Nár. Listy”, și pe care le împărtașește lumii telegrama particulară:

„Între cercurile conducătoare din Ungaria și cele din Cisleitania domoeste mai mult decât de doi ani o continuitate statornică, astfel că rezolvirea favorabilă a chestiunilor de actualitate în Ungaria ar însemna și o rezolvire favorabilă a chestiunilor de actualitate în Cisleitania.

„Dar acum ni-se pare, că această continuitate s'a prefăcut în contrarul și anume așa fel, că rezolvirea chestiunilor în Ungaria ar putea pricinui o confuzie în afacerile noastre... .

„Voim să pregătim pe poporul ceh, care

nu are de loc motiv a se teme de întâmplări la această eventualitate, care ar putea veni năprăznice și în mod surprinzător, care însă ar fi o urmare a crizei. Dacă criza în momentul acesta nu și-a ajuns încă culmea, de sigur stă cât se poate de aproape de ea.”

„Și criza nu poate duce decât la absolutism dincolo și — dincoace

Dorese absolutismul. Reprodusesem la timpul meu vorba lui Bartha Miklos, exprimată în „Magyarország”, zicând, că „preferă absolutismul lui Francisc-Iosif celui practicat de Bánffy.”

„Alkotmány” de Sâmbătă, 11 Februarie, eacă ce zice la loc de frunte:

„Dacă așa dar parlamentul nu e capabil a răspunde menirii sale, — trebuie șters, căci un absolutism cinstit prefuește mai mult de cât un parlamentarism mincinos și corupt.”

Puțin câte puțin toate părerile și convingerile noastre, ale „trădătorilor de patrie.” pentru care am fost trași în judecată și osândiți, vor fi recunoscute și de patrioți ca adevăruri adevărate.

CUMINTELE PĂGĂDUEȘTE....

P. S. Sa dl Episcop Mețianu a făgăduit P. Cuvioșiei Sale archimandritului Dr. Ilarion Pușcariu episcopatul Aradului fără să se fi convins că aderenții sei chiar o să primească toți această candidatură. E sigur că Hamzeștii, nepotul lor Proca, frații Popescu, Putici și cu cei aproape ai lor, cam 15 voturi sigure, nu vor vota decât pentru Hamsea. E chestie de interes mare la mijloc. Hamsea și Putici numai așa se pot susține și ca gospodari la cele două bănci, dacă fratele lor, respective cumnatul, ajunge episcop.

Dr. Proca, frații Popescu (din Lipova și Arad) tineri cu titluri și cu rîvnă de a munci și a eși la iveală, earăși numai așa pot să fie siguri că unul (Proca) ajunge director semimiazial ear' ceilalți doi să rămână ucil advocat al băncii „Lipovana”, celalalt al tipografiei diecesane. Popovici cassarul consistorului, fiind și el între neamuri, d'asemeni are încredere mai multă în dl Hamsea decât în ori și cine altul D. Rotariu, azi perfect înțeles cu Putici, adversarul de eri, dl Zigre, înrudit d'asemeni cu frații Popescu, earăși e sigur că optează pentru dl Hamsea. Dl St. Antonescu, bănațean fiind și pe d'asupra curtenit (din „ilustre” și „magnifice” nu-l mai scot!) din partea Hamseștilor, va da și d-sa votul.

Cine va primi deci sincer candidatura dlui Pușcariu?

Singur dl Eugen Mocsonyi și dl V. Babeș, cari fără îndoială vor primi principiul cu ancienitatea susținut de dl Dr. Al. Mocsonyi. Se vorbește apoi că la unul din locurile vacante se va face tot posibilul să fie ales dl Dr. Al. Mocsonyi, care cu autoritatea de care se bucură, poate ar determina pe câțiva din Banat să-l ajute pe Episcopul a-și îndeplini angajamentul luat la Sibiu.

Se înțelege că P. S. Sa dl Episcop este astfel într'un impas cât se poate de supărător: va sosi la Sibiu bătut de puternica grupare Pușcariu că nu s'a finit de vorbă. Luni a și avut loc un prânz familiar la curtea episcopescă (fiind de față și stimatul d-n protopop Traian Mețianu) unde s'a discutat asupra situației. Dl Hamsea se ține însă tare, și de când cu curtenirile pe la familiile maghiare aristocratice din loc, e sigur nu numai de voturile neamurilor, ci și de bunăvoința „înaltului guvern”, — așa își face curagiu.

Astfel stă treaba cu făgăduiala ce P. S. Sa dl Episcop a făcut la Sibiu.

De altminteri lucrurile acum se coc, frământările acum încep și se mai pot desvolta încă chiar și — surprinderi.

Un lucru e sigur: planurile contemplate de P. S. Sa dl Episcop nu se vor realiza!

KRIVÁNYISML IN UNGARIA.

Bancruța băncii din Kis-Kézell, căreia i-a premers cea a băncilor din Cluj, din Maramureș, din Arad și de airea a pus pe gânduri pe toți corifeii maghiari. Cu toții sunt una în a recunoaște, că demoralizarea a cuprins pe toți chemații d'a conduce destinele — maghiarismului.

„Budapesti Hirlap” în numărul seu de Duminecă, deși recunoaște, că cei puși în fruntea băncilor maghiare din provincie nu mai sunt vrednici de creditul nimărui, totuși apelează la cei buni, sub care înțelege pe conducătorii opoziției, ca să lucre pentru regularea creditului.

Soartea elementului maghiar din Ardeal numai prin alcătuirea de noi institute de credit o vede asigurată.

„Elementul maghiar numai pentru aceea e conducător în țeara aceasta — zice „B. Hirlap” — fiind-că după număr relativ e cel mai puternic și în privința culturală și materială. Să ne închipuim pe Maghiari fără avere și îndeosebi fără moșie, și-ar putea susține atunci rolul conducător? — Să privim în Ardeal. De ce nu poate Maghiarul să se ridice la o însemnătate oarecare? Fiind-că e sărac. În Brașov relativ sunt cu mult mai mulți maghiari, ca în Becicherecul-mare, ori în Lugoj, totuși cu mult mai însemnat e rolul aici decât acolo”

„Pentru-ce?
„Fiind-că maghiarimea din Brașov e alcătuită din mici meseriași și servitorime lipsită de avere, pe când cea din Sudul Ungariei e inteligență și proprietari. Să mai adăogăm la asta încă și aceea, că noul element care câștigă avere în Ungaria (german și ovreu) așa zicând fără excepție se asociază la maghiarism, în Ardeal însă în partea cea mai mare la tabăra Românilor și a Sașilor”.

Ungurul Székely Ferencz, care semnează articolul din „B. H.” își exprimă apoi teama, că naționalitățile tot mai mult se vor înstrăina de Maghiari și că în acestia nu vor privi de cât un popor, care nu e vrednic de încrederea nimărui și că nu e vrednic să-l pui pe Maghiar în fruntea unui institut de bani. „Și de serioșitate și de încredere e lipsit Maghiarul” zice „B. H.”, despre ce n'avem nevoie să ne îndoim.

Kriványismul ce să face pe la băncile ovreo-maghiare din provincie cu mult mai

bine îl ilustrează un articol al foaiei „Pesti Hirlap“ de la 11 Februarie, care e cu atât mai de importantă cu cât vede lumina chiar într-o foaie guvernamentală.

„Deruta băncii din Kis-Czél tot aceea ne-o spune, ce au spus ceilalți. Corupția nesfârșită a creditului maghiar în provincie și trista decadință economică. În care micul proprietar maghiar, micul industriaș, micul comerciant și alți oameni mici sunt aruncați pradă hoților geșefțarești. Și aceia nimă pedecată libertate de a fura, prin care cliențele de geșeft implantate prin diferite tinuturi — din care adese ori și notabilitățile fac parte — jefuesc fără milă“.

„Viața socială la noi nici regulată nici controlată de către *depravata administrație* nu e, și astfel nici nu e de mirat recordul aceia urias, pe care l-au putut ajunge agenții geșefțari, hoții, înșelătorii și tot soiul de vigeți și lotri.

„E drept că ținutul de la Bakony, dintre Dunăre și Tisza, Somogy, Zala și alte ținuturi vestite pentru hoșii ce se fac, cu ajutorul forței le-am curățit de bandiți și tâlhari și e drept, că vechia vieță de bandiți azi și în tradiția literaturii și a perdut urmele; dar oare siguranța obștească a Ungariei devenită ea mai puternică prin faptul, că în locul acestora au rășărit din cadrul institutelor de economii, de credit și din alte soiuri de instituțiuni geșefțarești hoții creditului, și aceștia jefuesc acum pe domni și țărani, dar mai ales pe acest din urmă, fiind că acesta a neajutorat și e mai ușor de busunărit în urma credinței și încrederei sale.

În cealaltă parte a articolului, indignatul scriitor al lui „Pesti Hirlap“ tăbărește asupra clicilor de pe la comitate și orașe care întemeiază bănci cu gândul nu d'ajuta poporul, ci d'al aduce la sapă de lemn, neavând însă curajul să spună, că cei care sunt grupați în jurul astorfel de bănci s'at cei mai mari mameluci și stâlpii partidului liberal.

Interesele cele mari, ce să i-au pe la băncile ovreo-maghiare încă alcătuesc un spine în ochii scriitorului din „P. H.“, care cere să se ducă în deplină strictă legea care oprește ca să se iee mai mult de 8%.

Despre cei dela banca din Kis-Czél conștă și „P. H.“, că nu deodată au furat milioane și cele 200.000, ci în răstămp de 20 ani, în auzul și vâzul tuturor factorilor din apropiere. „Asta pe scurt așa o numim: *Kriványismus*“.

Înșelătoriile și escrocheriile bancherilor din Pesta, usura spurcată ce se face în Torontal și Baecia sunt vrednice, ca guvernul să se pună pe lucru și să le pună capăt, căci „toate acestea influențează greu asupra dispoziției oamenilor conștințioși. Dacă ne închipuim miile acele de înșelătorii și usure, care consumă sângele Ungariei în restimp numai de o zi, și dacă cumpănim și efectul acestora asupra poporului, atunci o grijă chinuitoare ne cuprinde, că nu va urma oare pentru toate acestea pe-

deapsa care va ajunge nu partidul cutare-nici una sau alta confesiune, ci pe toți, întreagă poporația, care a știut nimici lotria de pe pustă (deși și din aceasta mai e încă destulă), dar' cu europeană lotrie de credit nu rășbește“.

Necasul ce și-l varsă „P. H.“ se esplică ușor. Lumea străină în urma hoșilor își va retrage capitalele și atunci s'a dus pe copeă toată viața financiară din Ungaria.

Răspunderea însă fie a celor, care prin fraudă și înșelăciune s'au cocoțat la putere, lipsind pe elementele cinstite ale naționalităților de toate drepturile.

Corupția și demoralizarea cei dela cărmă au cultivată. Nu se plângă așa dar prin organele lor de publicitate, căci nu e vreme de vâcărît, ci e lipsă imperativă d'a să tăia toate lațele hoșilor, care se întind peste întreagă țara.

CONFERENȚA SĂRBILOR.

Cetind acum în foile sârbești darea de seamă și comentariile lor de o camdată numai scurte despre conferența convocată de baronul *Jivkovic* la Zagreb și ținută acolo la 9 c. căpătăm impresia, că trebuie să fi fost din cele mai insuflețite și înalțătoare nu numai pentru cei de față ci pentru întreaga națiunea.

Eacă, să cităm numai câteva rinduri de la începutul introducerii la raport al „Zastavei“ din numărul întâiu apărut după conferență:

„Poporului nostru i se va ușura în inimă! El va scoate o răsulare adâncă din peptu-i apăsât! Reprezentanții lui s'au înțeles!“

„Și oare este ertat să fie altfel? Când fiecare își împlinesc datorița, nu putem să ne despărțim în ceea-ce este lucru de căpetenie“...

Scoatem după „Zastava“ următoarele amănunte despre decedarea conferinței. De față erau 37 deputați congresuali, adică chiar cu 2 mai mulți decât la conferența din luna Octomvrie a tr., ce s'a ținut în Carlovvșt. După o vorbire mai lungă bar. *Jivkovic* a făcut următoarea propunere: conferința să adreseze petiție cri rezoluție către patriarhul, prin care să-l provoace a-și îndeplini datorița în sensul statutului organic bisericesc pentru-ca să se reîntrunească congresul cât se poate mai curând. *Er' dacă nu-și o va îndeplini, să fie amenințat cu blăstăm național.* De asemenea să fie provocat Clubul sârbesc (adică cel din dieta croată), a interveni pe lângă factorii competenți ca congresul să fie convocat, căci altfel și el, clubul, are să se aștepte a fi atins de blăstăm națiunei.

Următorii trei deputați, fie liberali ori ra-

dicali pledează în cuvinte și prin argumente drastice ca să se ducă în persoană Memorand la Monarch. Un al patrulea e de părere, ca „deoare-ce deputații au fost rășpiși de către un factor al legislațiunei, să se adreseze acum la celalalt factor, anume la parlamentul din Budapesta și la dieta Croației.“

Deputatul radical *Dr. Mihailovic*, unul din conducătorii partidului, depune în scris o rezoluție mai lungă de 8 puncte, în care se cere tot *predarea Memorandului la Monarch printr'o deputație de 9 membri*, care ar avea să informeze despre pașul sau guvernul din Budapesta și pe banul Croației. Vorbește de cuprinsul Memorandului, în câte limbi ș. cum să fie împrăștiat; invită comunele să se alătore la pașirea deputațiilor, etc. Punctul 7 lea cere, ca „prin rezoluții separate să fie osândiți patriarhul, comitetul congresual și clubul sârbesc, fiind că nu-și împlinesc datorița.“

În urma acestui proiect de rezoluție s'a desvoltat „o deată lungă, sgomotoasă dar' temeinică“, în decursul căreia s'au ivit deosebiri de păreri, mai ales în privința propunerii, să fie dus oare în persoană, prin deputație, Memorandul la Monarch, ori ba. În urma urmelor, pentru a lua o rezoluție pe cât se poate de impunătoare prin numărul voturilor, s'a primit, cu 30 voturi contra 7, următorul conclud:

Să se aștearnă Coroanei un Memorand complet, în care să fie înșirate cât se poate de larg toate încălcările și fărâdelegile, săvârșite asupra autonomiei bisericei naționale sârbești în acești din urmă 30 ani; și să se ceară un congres liber cu toate drepturile și garanțiile constituționale.

Memorandul trebur așternut cel mult până la Paștile anului curent de către un comitet compus din 9 membri, care să se pună și în contact personal cu viitorul guvern ungar.

Adecă nici Sărbii nu mai vroiasc să steie de vorbă cu Bánffy, nici ei nu ti mai cred nimic; și la ei caporalul de panduri a perdut ori-ce credință

Cuvântul de introducere la raport 'și-l sfirșește „Zastava“ cu următoarele rinduri:

„Astăzi ne simțim mai tari, ba și mai îndestulți. S'a făcut un paș înainte. S'a proclamat mucea energică! Chiar și numai pentru aceasta ne vom bucura de mai multă vază“...

Așa este, zicem noi și felicităm pe aliații nostri de avântul lor.

NOUȚAȘI

Arad, 15 Februarie n. 1899

Nou Doctor român. Inteligentul și simpaticul tiner, *Liviu Tămășdan* a fost promovat, Sâmbăta trecută, la gradul de Doctor juris Promoția s'a săvârșit, cu solemnitatea îndatinată, la universitatea din Cluj, asistând o mulțime de Români. După cum aflăm dl Dr. Liviu Tămășdan se va stabili în Arad prin ce societatea română d'aici numai îmbucura se poate. Felicităm și noi pe noul Doctor român.

Dale „Epocii“. Ziarul bucureșcan scrie adică cu litere grase următoarele în numărul seu de cri:

„Împăratul Francisc Iosef a confirmat alegerea I. P. S. Sale Ioan Meșianu la scaunul de Mitropolit al bisericei romine ortodoxe din Transilvania și Ungaria. Congresul național bisericesc se va întruni din nou săptămâna aceasta. I. P. S. S. va fi instalat cu mare pompă Duminecă.“

S'a cam grăbit Cașoșanu!

Catichet ortodox. În N-rul penultim al foaiei noastre luasem notiță despre substituțirea de catichet a părintelui Ciora din Micălaca prin dl profesor seminarial *Ioan Petra*. Acum aflăm, că D sa fi va subat tui nu numai în catechisarea elevilor români ortodoxi de la pedagogia de stat din loc, ci și la școala reală și la liceul de stat, în cari încă se află foarte mulți elevi Români ortodoci. Tot D-sa va îndeplini și agențele de capelan pentru soldășimea română gr-or. aflătoare în garnisoana din Arad. Ceea ce s'a neglijat, avem nădejde că se va aduce la loc prin această potrivită înlocuire.

Fidanțare. Învățătorul din Batania, dl *Georgiu Popovici*, s'a fidanțat cu domnișoara *Mărioara Șimon* din Arad. — Multe felicitări!

Consistorul săsesc din Sibiu a schimbat sentința consistorului protopresbiterial din Reghin, care s'uspendase din post pe directorul scolar *Lutz Korodi*. *Korodi* era Sas verde și vreme îndelungată a fost redactor al lui „Kronstädter Zeitung“. În urma sentinței consistorului din Sibiu *Korodi* e pedepsit la 100 fl. pentru că are curajul să lupte în rândul Sașilor verzi.

D'slocări de amată. Regim. 2 din Plevlje va fi permutat în Sibiu, Brașov și Abrud. Regim. 31 din Sibiu e permutat în Plevlje. Regim. 52 în Pecs și Kaposvár.

Neerolog. Primum următorul anunț funebrel: Subscriși în numele lor și a conșăngenilor cu inimă înfrinată de durere anunță moartea iubitei lor soție, mamă, soră și afină: *Ana Bozintan m. Christian* întemplată

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“.

MAMĂ, DRAGĂ MAMA.

novelă

Tradusă de *Eugenia Pinciu*.

„Mamă, dragă, dragă mamă, nu mai plâng, căci mi-se sfășie inima, când te vîd cuprinsă de griji. Nu fi tristă, toate se vor întoarce spre bine.“

Sărmana femeie, privi printre lacrimi la fiul ei, care ședea jos și îmbrățișându-i genunchii își culcă capul în poala ei.

„Oare n'a meritat tatăl tău să l plâng? Nu era el soțul cel mai bun și mai de licat? Și a trebuit să moară așa de timpuriu, când era încă în vigoare — a fost smuls din stinul familiei sale, pe care o iubea atât de mult! Totuși tu ai dreptate Ernestin“, continuă ea mai departe ei nelezi cu mâna bucele blonde ale fiului ei de 16 ani — „nu voiu mai fi tristă, dacă tu vei fi întodeauna cu mine. Voiu îngropa jelea și durerea în adâncul inimei mele, nu voiu să distrug tinereea ta vieță cu lamentările mele“.

„Lasă mamă“, o întrerupse Ernestin, „încă numai un an, atunci voi termina școala și apoi mă voi duce în largă lume,

unde voi câștiga bani, mulți bani pentru biata mea măicuță — atunci nu vei mai avea griji. Îți voiu cumpăra o căsuță mică, și acolo vom locui singuri, numai noi amândoi, nu ne va trebui nici un om în jurul nostru, căci draga mea mămică te ador atât de mult!“

Copilul privi cu ochii strălucitori la mama sa, care îl ridică, îi acoperi fața cu sărutări și îi șopti: „Tu unicul meu, singura mea mângâiere!“

Căci ce mai avea în lume afară de el? Cu puțin înainte își perdu soțul; el era un mic funcționar, însă salariul lui era de ajuns ca s'o ferească de griji. Acum era singură fără rudeni și fără amici. Mica pensie, nu-i ajungea nici măcar pentru cele mai simple necesități. Cu lacrimi de sânge a trebuit să renunțe de a-și crește fiul după placul inimei ei.

„Mamă, nu te mai chinu“, îi răspundea Ernestin întodeauna, când sărmana femeie, își plângea necasurile, „voiu lupta cu o lume întreagă, numai ca să pot îngriji de tine, scumpa mea mămică. Privește nu mai la mine, nu sunt eu un om mare și arătos?“

Cu acestea se postă înaintea mamei sale, ear' ea privi cu mândrie la statura lui svelță și voinică a favoritului ei.

„Și putere am cât trei“, continuă el, sigur fiind de biruință, „în gimnastică ti întrec pe toți, profesorul nostru a zis eri, că un atât de bun gimnastic n'a avut încă nici odată.“

„Fii însă cu băgare de seamă, Ernestin“, îi ruga adeseori mama, „mi-este frică întodeauna, că ți se va întâmpla vre o nenorocire.“

Atunci el rîzînd alintat, își scutură bucele și răspundea:

„Nu mamă, mie nu mi se va întâmpla nimic, căci altcum cine ar munci mai târziu pentru tine?“

Se apropie sfârșitul anului școlar. Ernestin era un școlar silitor și străduitor, ș'aduse acasă atestate bune, profesorii îl laudau — însă ce l îmbucura mai mult era, când venea dela orele de gimnastică și istorisea cu satisfacție, cum i-a întrecut pe toți și cum nimeni nu era în stare să imitese figurile ce făcea el. — Sdrobit de oboseală și cu obrăzii înflăcărați, să repezi într'o zi în mica odă a mamei sale.

„Mămică, în fine mi-a reușit. Știi, un salto mortal dublu, de pe trapețul oscilator, jos pe saltea, asta mi-a reușit de trei ori astăzi. Ah, mamă cât sunt de fericit!“

Și el își alipi tinereea lui față de inima

credincioasă a bătrînei femei și adormi o bosit fiind de prea multe iritație; pe când mama plină de fericire și totuși îngrijată contempla figura fragetă și nevinovată a unicului său copil.

Zina despărțirii sosi. Ernestin plecă în largă lume, aprovisionat fiind numai cu puține mijloace.

„Nu fi tristă mamă, dragă mamă, o ruga el, „D zeu va fi cu mine, și dacă voi găsi de lucru și voi câștiga bani, îți voi trimite și ție întodeauna din ei ca să nu mai fi îngrijată și să nu mai duci lipsă.“

Acestea au fost ultimele lui cuvinte, ș'apoi cu o dragoste nebulă, o mai strinse încă odată la piept și se departă.

D'atunci trecură trei ani — ani lungi de muncă grea, cu speranțe deșerte și așteptare zadarnică. Dar' nici odată n'a ajuns vre-o plângere la casa vîduvei — fiul ș'a găsit de lucru, el câștigă parale însă atât de puține încât ei nu-i poate trimite nimic.

„Nu te gândi la mine, ci numai la tine“, îi scria atunci mamă sa, „căci mie puțin îmi trebuie, spre a putea viețui.“

Intr'aceea primi scrisori că-i merge mai bine și că speră, că în curînd va putea economisa ceva. Ernestin scriea mamei sale

după un morb îndelungat, proezută cu Ss. Scraminte a moribunzilor, — în 9 Febr. la 2 oare dim. în an. 63 a vieții, 51 al căsătoriei sale. Înmoțământarea scumpelor oseminte a defunctei se va întempla în Pociu la 11 Febr. 2 oare p. m. Fiei țerina ușoară și memoria binecuvântată. Ioan Christian paroch gr. cath. de Pociu și protopop de Léla-Mare ca soț; Elisabeta Vasiliu, Jeanette cu soțul Teodor Stanca, Iuliana cu soțul Victor Szeremi ca fi și fiice; Iosif Bozintan, Magdalena Bozintan, vęd Boros cu fi și ficele ei, Elisabeta Bozintan cu soțul: Petru Mihai A. D. on. ca frate, surori, și afin. Sabina Tudor și Klena ca nepoți.

— *Iacob Bacea*, căpitan de I cl. în pensiune, a răposat în Viena la 11 Febr. în vîrstă de 60 ani. Pe răposatul căpitan, a-fară de numeroase rudenii, îl deplânge și nemângîiata soție Magdalena Bacea, născ. Reitmayr precum și fiul Theodor. Cadavrul căpitanului Bacea a fost transportat în 15 Febr. din Viena la orașul Steyr unde a fost așezat spre vecinica odihnă, în cripta familiară. Cât a fost în serviciul militar răposatul căpitan numai cîntă a făcut neamului nostru.

Vlahuță în ungurește. „Magyarország” dela 13 Febr. publică schița „Vis” a lui Vlahuță, după ce mai înainte publicase traduceri din schițele lui I. L. Caragiatese.

Aradul — centru cultural. O laudă scăpată din gura unui om mai luminat și Ungurii își ies din fire. Din prilejul sărbătorii ce s'a dat în amintirea bătaiei de stradă dela 8 Febr. 1849 a venit în Arad și poetul Posa Lajos. Obiceiu fiind, ca să nu batjocorești pe cel ce te cheamă, Posa încă nu s'a subtras acestui obiceiu și a scăpat niște laude la adresa — Ungurilor din Arad. Laudele lui Posa intr'atata a înfumurat pe bieții Ungurași din Arad, încât și-au pus de gînd să facă din Arad centru cultural pentru întreg — Alföldul și pentru toți locuitorii din comitatele învecinate. Adecă Ovreii din Arad, căci de ei e vorba cînd s'ă amintește de literații maghiari din Arad, în curînd au să alcătuească centrul cultural. Halal de așa centru cultural, în care ovrerii în loc de cultură numai miros de usturoiu răspîndesc.

Din „Revista ilustrată” foaie enciclopedică literară lunară a apărut nr 2 cu următorul sumară: După legea cea mai înaltă. O istorie de C. E. Franzos. Papa Leo al X-lea. Date istorice de I. Mărginean. Cătră E. Poesie de Toli. O scenă din rebelul oriental. Din propria ei putere. Novela de G. Simu (Urmare). Șoimușul, Schițe monografice. M'am rugat. Poesie de Maria Cioban. Căteva reguli privitoare la creșterea copiilor. Hygienă, de Dr. Elefterescu. Aceiași ești. Poesie de Emilian. Comerț și industrie. Economie. Diverse. Cronică lunară. Doine populare. Bibliografie. Glume. Găciturii. Deslegarea găciturilor. Posta redacțiunii.

Ilustrațiuni: Biserica gr. cat. din Șoimuș. Amăgirea militarilor turcești de cătră un dorobanț român. Jocul țeranilor din Șoimuș. O vacă de Simmenthal. Un țeran din jurul Bistriței. Un cort țigănesc.

despre toate, numai despre aceea nu, că ce fel de carieră își alesese.

„Acum am o ocupație, acum alta”, răspunse odată glumind la întrebările ei, „lasă-mă numai să muncesc, căci în curînd voi înainta.”

Apoi într'o zi sosi o scrisoare veselă și cu parale, norocul i-a suris — ei, și acum, toate grijile vor fi delăturate.

Tot mai rar primea noutăți, însă cu atât mai des parale — dar' mama păstra cu credință tot ceea-ce trimitea fiul ei.

„Să și regăsească tot ceea ce îmi trimite el acum. Căci, cine știe—dacă nu va veni o zi în care poate va avea el mai multă necesitate de ele, decît mine acum.”

(Va urma)

Antispiritistului

Strigă David din scriptură,
Ca să-ți pui pază la gură:
Și-ar tăcea biata de gură:
Dacă n'ar fi — beutură!

— În *Blaj* a apărut o nouă foaie pentru învățători „Foaia școlastică”, orgun al Reuniunii învățătorilor gr. cat. din Archidieceza gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș. Apare în 1 și 15 a fiecărei luni. Editoral a foaiei e *Reuniunea*. Redacțiunea: Comitetul redacțional. Redactor responsabil! *Ion F. Negruțiu*. Abonamentul pe an 3 fl. v. a. Pentru România 10 lei. Cuprinsul nrului prim. Cuvîntul Redacțiunii. Insuflețirea învățătorului de P. Unugrean. Cele 10 porunci ale învățătorului român de N. Pop. Reuniunea noastră de Raportor. Bibliografie. Diverse.

— Nrul 2 din „*Revista Economică*” orgun pentru societăți financiare și comerciale cuprinde următoarele folositoare și interesante lucruri:

Cuota de binefacere. Anul 1898. Calcularea intereselor, de D. Rațiu. Legislațiune: Proiectul Codului civil ungar, Sindicate agricole în România. Jurisdicțiune: Decisiuni curiale: Schimbarea cuprinsului cambiei, Datarea ulterioară a cambiei. Plata făcută prin cambie, Cambia în procedura civilă, Depozite denunțate dar' neridicate, Răspunderea chezașului, Intrarea în vigoare a contractului de asigurare, Puterea de dovadă a ofertului de asigurare. Afaceri de contribuțiune: Darea societăților pe acții.

Comerțiu: Cartel, Cotărirea vaselor folosite în ospătării. Comunicațiune: Ramburs postal, Venitele căilor ferate ung. de stat, Căile ferate din Bosnia și Herțegovina. Agricultură: Situația agricolă, Adunarea generală a „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”, Sămînță, Starea semînăturilor în România, Imprumuturi pentru replantarea viilor, Institut de stat pentru clasificarea lănei. Industrie: Consiliul industrial, Spirt solid. Afaceri de asigurare: Din istoria originii asigurărilor, Asigurări asupra vieții. Revista financiară: Situațiunea. Băncile noastre: „Asociațiunea de economii și ajutor din Giroc”, „Berzovia”, „Sentinela”, „Cassa de păstrare din Sasca-montană”, „Racoțana”, „Cordiana”, „Steaua”, „Cassa de păstrare în Mecurea”, Incheierea anuală a băncii austro-ungare, „Banca Națională a României”, Mișcarea trgului de aur în Londra în 1898, Agiul, Cursul de transformare, Asemnate de saline. Cronică: Avis, Reforma băncilor din provincie, „Crisa Cassei de păstrare galitane”, „Al cui e pămîntul, a aceluia e patria”, Nouă bancă săsească în Brașov, Monete în valuta de coroane, Cupoane stîmpe, Coale noue de cupoane, Noue bilete de bancă în Rusia. Invățămînt: Reorganizarea invățămîntului comercial în România. Literatura economică: Anuar financiar și economic pe 1898, Reviste economice. Biografie. Tragerile la sorți în lunarie 1899, Bursa de efecte în Viena și Budapesta. Bursa de efecte din București. Bursa de mărfuri din Budapesta. Inserțiuni

Tinerimea universitară Română din Cluj invită la serata literară urmată de dans ce se va ținea Joi în 23 Februarie st. n. în sala dela „HOTEL CENTRAL”. Inceputul la 7 1/2 oare seara. Oferte marimonioase pentru ajutorarea studenților se primesc cu mulțămînt și sunt a se adresa la dl cassar Eitca Andrea stud. în drept. (Uj Uteza 6 sz).

Program:

1. Cavent de deschidere, de dl Valer Moldovan, rig. în drept. 2. Fragment din satira III. de M. Eminescu, declamațiune de dl Ioan Giurgiu, stud. în drept. 3. „Concerto 1.” de Ch. de Berioth, solo pe violină, de dl Virgil Pop, stud. în drept, acompaniat la pian de dl Drd. Sigismund Pop. 4. Oratoria la Români, conferență de dl Ioan Scurtu, stud. în filosofie. 5. „Danses Roumaines” (d'après motifs populaires) de C. Chovan, executată la pian pe patru mâni de dșoarele Valeria Roșescu și Valeria Isac. 6. „Ai plâns și tu vr'odată” solo vocal de dl Enea Andrea, stud. în drept. 7. „Mitru Grenadiru, care s'a bătut cu racii” monolog comic de Cor. Bredicean, predat de dl Constantin Ignea stud. med.

Sinucidere pentru o pipă. După cum s'a scris din Eger, un fost honved dela 48 s'a sinucis fiind-că i-s'a spart — pipa. Bezda Gergely s'a chema viteazul dela 48, care, între altele era stăpîn și pe o pipă, cu care după cum însuși spunea „laolaltă au făcut luptă pentru libertate.” Miercurea trecută însă, nepoțelul s'a jucat cu scumpa relievie și scăpându-i din mînă s'a spart, fiind-că era de spumă. Bătrînul vędîndu-și pipa tot bucăți s'a dus în grajd, a luat o fășie de hârtie și a scris pe ea: Pipa mi-a murit, și eu mor cu ea! și s'a spînzurat. Cînd au observat cei din curte, bătrînul va fi fost — în brațele lui Kossuth.

O fată care doarme de 15 ani. În orașul Thènelles aproape de St. Quentin, trăiește d-ra Margareta Boyeval. În 1883 Mai 29 avînd a-și serbători ziua de naștere, adormi în urma unei puternici emoțiuni. Dîsa avea atunci 19 ani. De la 1883 Mai 29 ea doarme întruuna, fără să se fi deșteptat măcar un sfert de ceas. Sînt 15 ani și jumătate de cînd doarme și are acum vîrsta de 24 ani. Infățîșarea sa e sinistră; fața palidă ca de om mort; numai pielea și ciocane, cu toate aceste pulsul bate 80 bătăi pe minută. Ea nu simte nimic. Acest cas de letargie bine constatat amintește cazul clasic a lui Abimeleh din biblie, care a dormit 70 ani, în grota lui Varuh, în timp ce coșnița îi sta atîrnată în copac.

Scumpă sărutare. În cantonul Friburg din Elveția partide clericală, care e la putere, nu prea țrece cu vederea ne respectarea morăvurilor. Într'un orașel elvețian, unde și anarhiztii umbli cu capul rădicat un italian, nu de mult a fost ostîdit la trei luni termiță, pentru-că și-a sărutat mireasa și încă chiar în propria-i locuință. Fapta asta îngrozitoare așa a eșit la iveală că femea care i-a închiriat locuința a făcut arătare la judecătoria, care apoi a și adus osînda cea boacănă. Și Molliere numai trăește, să încondeze această tartufărie.

Se caută, pentru o cancelarie advocațională, un tîner român, jurist cenzurat, eventual doctor în drept.

Cei cari doresc să reflecteze, să se adreseze redacțiunii noastre.

Felurimi.

Doi meșteri în socoteală. Societatea din Paris a celor care citesc în stele a avut de a face în săptămîna trecută cu doi mari meșteri în ale socotitului: cu Inandi și Brandebourg, care s'a întrecut în socoți. Inandi sta cu spinarea cătră table, pe care un altui scria număruse; așa apoi făcea subtrageri în cap din sume de câte 18 cifre, și asta până ce ai număra 9. Sume de câte 5 cifre le înmulțea în rēstēmp de 54 de clipite. Ia rēstēmp de 4 minute numărul 2 îi ridica la a 24-a potență, ear' pe deasupra spunea pe dea—rostul toți numerii scriși pe tablă, fără ca să-i fi oșhit măcar. Măiestria lui Brandebourg s'a cam deosebeste de a lui Inandi, dar' și a lui e intradevăr minunată. Serie d. p. nu număr de 10 cifre, trage linie de desupt și la moment și scrie sfērșitul subtragerii. Un număr de 5 cifre și-l înmulțeste cu un altul tot d'atâtea cifre până ce-ai număra pîn' la 12. Un număr de 2 cifre îl înmulțeste de 4 ori cu altul tot de 2 cifre și sumele le adună în rēstēmp de 2 clipite. Societatea astrologilor a rēmas înmărmurită de darul celor doi socotelnici și nu a știut pe care să-l numească de întăiul socotitor.

Inceputul fumatului. În luna Octomvrie a anului 1492 Cristofor Columb a debărcat pe țermurii Cubei. Doi marinari, cari au fost trimiși în lăuntruul Cubei, au vędut o mulțime de indigeni, în mînă cu niște mototoaie aprinse. Fumul ce eșia din ele îl trageau în ei. Las Casas, cel dintău metropolit din Chiapa adauge, că mototoarele cubanilor erau alcătuite din frunze presate. Un capăt al mototoiului s'a aprindea, ear' celălalt îl sugeau. Acesta se numia *tabacos*. Acesta e inceputul fumatului de tutun, care în vremurile noastre s'a ridicat la un așa însemnat rol economic și social. Din America, nu peste mult a fost adus și în Europa. Cortez

încă în anul 1518 a trimis tutun lui Carol V, ear' Jean Nicot a trimis încă la anul 1559 un dar' de tutun Ecaterinei Medicis. Walter Raleigh d'asemeni cu tutun a omenit pe Elisaveta, regina Angliei. Din Anglia s'a adus tutun și în Holanda și de aci s'a dus în coloniile ei din Asia și Africa așa, că în curînd s'a lăpt obiceiu d'a fuma.

Poșta Redacției.

A. S. Brașov. Adresați-vē dlui Alexe Popovici preot, Békés.

Păziți-vē sănătatea! Tuturor celor-ce sufer de boale de piept, de boală de apă, de mistuire neregulată, dureri de stomac, de reumatism, guturai, durere de ochi și alte boale lăuntrice, apoi pentru boale de copii, se recomandă cu multă căldură medicamentele Kneippiane.

Se pot căpeta de-adreptul sau prin poștă dela farmacia dlui Dr. Iulius Schopper în Oravița (Krasó-Szórény m.)

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cu prețurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita apotecă!

Invitare la abonament

Decshidem prin aceasta abonament pe Quart. I respective semestrul I 1899 la

„TRIBUNA POPORULUI”

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an fl. 10.—
Pe 1/2 an „ 5.—
Pe 1/4 an „ 2.50
Pe o lună 1.—

Pentru România și străinătate.

Pe un an franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, avînd o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus popora de 4 pagine.

Domnii cari se abonează la

foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI.”

ULTIME ȘTIRI

Crisa la culme.

Budapesta, 14 Februarie.

Toate semnele arată, că crisa a ajuns la culme.

Desbaterile subcomitetului de patru (Györi-Horánszky din opoziție; Fejérváry-Tisza István de la guvern), care avea să stabilească înțelegere privitor la proiectele de legi despre judecătoria Curcii în materie electorală și revizuirea regulamentului Dietei — sunt rupte fără nici un rezultat.

Bánffy, care a petrecut Luni în Viena, primit fiind în audiență de doue ore de cătră Monarch, s'a întors azi dimineată aci, cu înfășoșare și purtare foarte triumfătoare. Foile guvernamentale scriu mai întransigent de cât ori cînd pe timpul crisei: Ieri după ameazi au plecat la Viena: Fejérváry, Lukács și Széll.

Budapesta, 15 Februarie.

Bánffy a plecat noaptea la Viena, unde se va ținea un șfat al Coroanei, în care au să se iese hotărîri foarte importante.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.

Redactor responsabil Ioan Bussu Sirianu.

